

ชื่องานวิจัย	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา
ผู้วิจัย	นางพรพรรณ พิรุณ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดช่องเขา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
ปีที่วิจัย	ปีการศึกษา 2561 – 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนวัดช่องเขา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา 3) ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา ประกอบด้วย 3.1) คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา หลังการพัฒนา 3.2) คุณภาพสถานศึกษาตามขอบเขตการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน หลังการพัฒนา 3.3) ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่ายชุมชน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา หลังการพัฒนา 3.4) ผลกระทบเชิงบวก หลังการพัฒนาที่ปรากฏต่อโรงเรียนวัดช่องเขา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ประชากรครูและบุคลากร ปีการศึกษา 2561 จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 15 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 14 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 76 คน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 63 คนและปีการศึกษา 2563 จำนวน 64 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 จำนวน 7 คน และกลุ่มตัวอย่างเครือข่ายชุมชน ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 36 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็น

ของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา จำนวน 1 ฉบับ แบบสอบถามความพึงพอใจของ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเครือข่ายชุมชน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา จำนวน 1 ฉบับ แบบประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามขอบเขตการประเมิน โรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบบบันทึกผลกระทบเชิงบวก ที่ปรากฏต่อโรงเรียนวัดช่องเขา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสารสร้างการรับรู้สู่เป้าหมาย การพัฒนาบุคลากรอย่างหลากหลาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินงานผ่านการมีส่วนร่วม การนิเทศ ติดตาม เชิงบวก และการสร้างขวัญกำลังใจในองค์กร ซึ่งทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.50$) สอดคล้องตามสมมติฐาน

2. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐาน หลักการและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา ประกอบด้วย องค์ประกอบหลักของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสารสร้างการรับรู้สู่เป้าหมาย การพัฒนาบุคลากรอย่างหลากหลาย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินงานผ่านการมีส่วนร่วม การนิเทศ ติดตาม เชิงบวก และการสร้างขวัญกำลังใจในองค์กร กระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\mu = 4.66, \sigma = 0.51$) สอดคล้องตามสมมติฐาน

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียน วัดช่องเขา ประกอบด้วย

3.1 คุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียนวัดช่องเขา ตามความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและเครือข่ายชุมชน ปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมทั้งห้ากลุ่มที่ประเมินมีคุณภาพระดับมาก สอดคล้องตามสมมติฐาน

3.2 คุณภาพสถานศึกษาตามขอบเขตการประเมินโรงเรียนรางวัลพระราชทาน ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2561 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.09, \sigma = 0.57$) ปีการศึกษา 2562 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.38, \sigma = 0.53$) และปีการศึกษา 2563 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับดีเยี่ยม ($\mu = 4.61, \sigma = 0.52$) สอดคล้องตามสมมติฐาน

3.3 ความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและเครือข่าย ชุมชน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทาน ของโรงเรียน วัดช่องเขา พบว่า ปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยภาพรวมทุกกลุ่ม ที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องตามสมมติฐาน

3.4 ผลกระทบเชิงบวก หลังการพัฒนา ที่ปรากฏต่อโรงเรียนวัดช่องเขา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ได้รับเกียรติ บัตรรางวัลจากองค์กรและหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับชาติ ระดับภาค/จังหวัด และระดับเขต พื้นที่การศึกษา/อำเภอ รวมทั้งสิ้นจำนวน 194 รายการ เมื่อพิจารณาแยกตามระดับ พบว่า ได้รับ เกียรติบัตรรางวัล ระดับชาติ จำนวน 71 รายการ ระดับภาค/จังหวัด/ จำนวน 5 รายการ และระดับ เขตพื้นที่การศึกษา/อำเภอ จำนวน 118 รายการ อีกทั้งโรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ แหล่งศึกษา ศึกษาดูงานของหน่วยงานทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบที่ได้จากวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนวัดช่องเขา ไปใช้ ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบฯ จากคู่มือการใช้รูปแบบฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

1.2 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนวัดช่องเขา ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้ทำการทดลองใช้ถึง 3 ปีการศึกษา ได้มีการปรับปรุงรูปแบบและกิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ คุณภาพนักเรียน การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ การบริหารและการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความดีเด่นของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับความตระหนักในความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของตนเองให้มีคุณภาพมุ่งสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยประยุกต์การพัฒนาตามรูปแบบฯ ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ความพร้อมของบุคลากร สร้างความตระหนักในการร่วมมือกันให้เกิดกับทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนวัดช่องเขา ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดอื่นให้มีคุณภาพได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานในแต่ละด้าน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์สู่การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่โรงเรียนรางวัลพระราชทานของโรงเรียนวัดช่องเขา